Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	15Co/54/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6124349889
Dátum vydania rozhodnutia:	24. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2025:6124349889.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Galla, a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Klaudie Koskovej v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom C. XXX, XXX XX D. D., právne zast. JUDr. Andrea Stupárová, advokátka, so sídlom Novomeského 1266/25, 962 31 Veľká Lúka, IČO: 50 224 620 proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 6.193,19 EUR, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 21C/50/2024 z 23. januára 2025, takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e.
II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

Konanie v prvej inštancii
1. Odvolaním napadnutým rozsudkom Okresný súd Banská Bystrica, ako súd prvej inštancie, o nároku žalobcu o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 6.193,19 EUR rozhodol tak, že:
„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 6.193,19 EUR, a to v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.
II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania žalobcu.
2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia 6.193,19 EUR titulom náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie z dôvodu nesprávnej, resp. neúplnej transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj len „ZoHaZZ“), za ktorú zodpovedá žalovaný na princípe absolútnej objektívnej zodpovednosti. Za žalované obdobie od 01. 07. 2021 do 30. 06. 2024 odpracoval spolu 1.959,03 hodín služobnej určenej pohotovosti, 359,44 hodín nariadenej pohotovosti, pričom žiadna z odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od júla 2021 do júna 2024 vrátane, dosiahol najmenej 51,53 hodín týždenne.

3. Okresný súd pri rozhodovaní dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. K námietke žalovaného o nedostatku právomoci súdu uviedol, že spor o náhradu škody z dôvodu porušenia úniového práva patrí do právomoci súdu. Podľa § 3 ods. 1 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory.

4. Pokiaľ žalovaný v rámci konania namietal, že nárok žalobcu nie je daný, nakoľko sa na neho ako príslušníka HaZZ ním uvádzaná smernica nevzťahuje, s týmto záverom sa súd nestotožnil. Súd osobitne analyzoval obsah právnych noriem vnútroštátneho práva a dospel k záveru, že právna úprava služobnej pohotovosti v zákone č. 315/2001 Z. z. nie je v súlade s definíciou pracovného času podľa článku 2 bod 1 smernice 2003/88/ES, pričom na účely výkladu pojmu „pracovný čas“ je smerodajný výklad Súdneho dvora EÚ a nie vnútroštátnych orgánov. Na podporu svojho záveru súd poukázal na viaceré rozhodnutia Súdneho dvora (najmä C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg,), z ktorých vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti na pracovisku, keď pracovník čaká na zásah, sa považuje za pracovný čas. Doktrína priamej účinnosti smerníc je teda produktom Súdneho dvoru EÚ - vznikla z viacerých rozhodnutí Súdneho dvoru EÚ(napr. Rozhodnutia Súdneho dvoru vo veci Van Duyn; vo veci C 152/84 Marshall v. Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority; vo veci C 8/81 Becker; vo veci C 148/78, Pubblico Ministero v. Tullio Ratti) a bola vytvorená s cieľom vyriešiť situáciu, keď členský štát neimplementoval smernicu v určenej lehote resp. určeným spôsobom a zároveň sú splnené štyri podmienky na priznanie priamej účinnosti, a to (a) jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v smernici, (b) nepodmienený záväzok, (c) uplynutie lehoty na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku a (d) nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi (naopak, priznáva mu nejaké právo). Podľa judikatúry Súdneho dvora (vec Francovich, spoločné veci C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Únie. V rámci rozhodovacej praxe súdneho dvora bolo zdôraznené, že členské štátny sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, vrátane pojmov - pracovný čas a čas odpočinku (rozsudok vo veci C-518/15 Ville de Nivelles). Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v Smernici. Z iného rozhodnutia súdneho dvora vyplýva jednoznačne, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas v zmysle smernice (rozsudok Súdneho dvora z 03.10.2000 vo veci Simap C-303/98, rozsudok Súdneho dvora z 09.09.2003 C-151/02). Súdny dvor viackrát rozhodol, že členské štátny nemôže jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6, písm. b/ smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo určitým spôsobom obmedzia.

5. Pokiaľ ide o netransponovanú smernicu alebo nedostatočne transponovanú smernicu, takéto odvolanie (na ustanovenie smernice) je možné, ak: (I.) cieľom smernice je priznať práva jednotlivcom, (II.) obsah práv je možné určiť na základe ustanovení smernice a (III.) existuje kauzálne prepojenie medzi nesplnením povinnosti transponovať smernicu a škodou spôsobenou poškodenej strane. Nerešpektovaním Smernice vznikla žalobcovi ujma, ktorú súd analogicky posúdil podľa § 11 a § 13 ods. 1Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti, v nadväznosti na § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

6. Súd vo veci skúmal, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a 6, písm. b) Smernice. Súdny dvor judikoval vo viacerých prípadoch, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Posúdenie, či tieto podmienky boli naplnené je na rozhodnutí toho ktorého vnútroštátneho súdu, pričom okresný súd konštatoval splnenie týchto podmienok. Na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní ev. nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekračovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (júl 2021 - jún 2024). Súd vzhľadom na uvedené konštatoval, že žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj

žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladmo a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve v Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru skracuje čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva. Na základe skutočností vyššie uvedených dospel súd k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy.

7. Žalovaný v priebehu konania namietal výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú. Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii normy Európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia, resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. Vnútroštátna úprava musí rešpektovať požiadavku, že kritéria na určenie rozsahu odškodnenia nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť odškodnenia alebo dosiahnutie odškodnenia neprimerane sťažia. Poskytnutá náhrada škody musí byť adekvátna spôsobenej škode. V našom právnom poriadku je právnym základom zodpovednosti štátu za škodu článok 46, ods. 3 Ústavy SR, ktorý stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, pričom podmienky a podrobnosti majú byť upravené v zákone. Slovenská republika prijala zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci účinný od 01.07.2004. Posudzovanie zodpovednosti štátu za porušenie komunitárneho práva v zmysle tejto úpravy je však vylúčené vzhľadom na úpravu rozsahu použiteľnosti zákona.

8. Žalovaný tiež namietal, spôsob výpočtu nemajetkovej ujmy tvrdiac, že žalobca si uplatňuje mzdové nároky. Súd sa ani s touto námietkou žalovaného nestotožnil. Nárok žalobcu sa nezakladá na tvrdení, že je za výkon služobnej pohotovosti odmeňovaný inak, než sa ostatný pracovný čas, ale domáha sa náhrady škody porušením únioného práva. Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody posúdil ako primeraný charakteru a spôsobu, akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote, a to aj vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca. Pokiaľ ide o výšku uplatnenej náhrady, súd posudzoval primeranosť žalovanej náhrady k ujme, ktorá v dôsledku neúplnej implementácie smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky vznikla žalobcovi, pričom výška priznanej náhrady bola na úvahe súdu. Žalobca svoj nárok spojil s porušením nároku na odpočinok, a tak okresný súd posudzoval tento nárok žalobcu ako nemajetkovú ujmu, čo okrem právneho poriadku Slovenskej republiky zohľadňuje aj zámer tvorcu Smernice rady č. 2003/88/ES. Okresný súd poukázal

na konkrétne okolnosti na strane žalobcu, ktorými bolo zasiahnuté do práv chránených ust. § 11 Občianskeho zákonníka a vyhovením nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, zmiernil nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, ku ktorému došlo zo strany žalovaného. Okresný súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal aj z doloženého tabuľkového prehľadu vykonaných služieb žalobcom za júl 2021 až jún 2024. Žalobcom požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy považoval za primeranú, a preto žalobe vyhovel.

9. Osobitne sa okresný súd zaoberal aj námietkami žalovaného ohľadne namietanej povinnosti žalobcu upozorniť nadriadeného na jeho porušovanie práv a na to, že mu vzniká v dôsledku porušovania jeho práva ujma. Rovnako mal podľa žalovaného žiadať, aby mu zo strany žalovaného nebola určovaná pohotovosť. Žalovaný vzniesol aj námietku premlčania nároku, ako aj namietal miestnu príslušnosť konajúceho súdu. Uvedené námietky okresný súd vyhodnotil ako nedôvodné.

10. O trovách konania vzhľadom na úspech žalobcu rozhodol poukazom na ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP (zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej aj „CSP“).

Odvolanie
11. V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Namietol, že na to, aby mohol súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku skonštatovať, že uplatnený nárok žalobcu je dôvodný, musel by žalobca v prvom rade preukázať, že zákon č. 315/2001 Z. z. prebral smernicu 2003/88/ES nesprávne, t. j. žalobca by musel preukázať na také ustanovenia zákona, ktoré by boli v rozpore s touto smernicou. Žalovaný tiež namietol kompetencie a právomoc vnútroštátnych súdov, a to ani pre individuálne posúdenie prípadu. Žalovaný tiež namietol svoju pasívnu vecnú legitimáciu. Zdôraznil, že je nevyhnutné rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky resp. Hasičským a záchranným zborom, ako samostatnými subjektmi, a posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať.

12. K pôsobnosti Smernice 2003/88/ES uviedol, že rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS ako aj negatívne vymedzený v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Je nevyhnutné, aby súd pri výklade predmetného článku smernice skúmal, v akom právnom režime je činnosť hasiča v rámci HaZZ vykonávaná, teda či sa jedná o klasický pracovnoprávny vzťah v zmysle Zákonníka práce alebo sa jedná o služobný pomer s charakteristikami uvedenými v § 12 zákona č. 315/2001 Z. z., resp. § 2 zákona č. 73/1998 Z. z. Pokiaľ smernica Rady 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 hovorí, že sa neuplatňuje na osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily a polícia, možno tieto charakteristiky osobitných činností v celom rozsahu vztiahnuť aj na činnosť príslušníka HaZZ. Vzhľadom na právne posúdenie povinnosti žalovaného transponovať smernicu 2003/88/ES v tomto konaní a teda skutočnosť, že na činnosť žalobcu vykonávanú v rámci HaZZ nemožno predmetnú smernicu aplikovať je nepochybné, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaným subjektom na podanie žaloby a to z dôvodu, že mu z hmotnoprávneho predpisu nevyplývajú žiadne oprávnenia.

13. K nároku na náhradu škody žalovaný tvrdil, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol takýto nárok. Pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca. V čase služobnej pohotovosti sa preto od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Žalovaný ďalej uviedol, že rozhodujúcou skutočnosťou nie je plán služieb hasičských jednotiek (striedanie troch zmien v 24 hodinových intervaloch), ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Z tohto dôvodu je pre zistenie, či skutočne došlo k porušeniu práv žalobcu, nevyhnutné vypočítať čas, ktorý naozaj strávil vykonávaním štátnej služby, prípadne v služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, teda služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. rozvrhnutej podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. (v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie). Žalovaný má za to, že takýmto spôsobom výpočtu „nemajetkovej ujmy“ podľa zákona č. 315/2001 Z. z. žalobca žiada akési odškodnenie vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody vo

forme doplatku a nie nemajetkovú ujmu. Z článku 6 písm. b) a článku 2 ods. 1, 2 smernice 2003/88/ES jasne vyplýva rozdiel medzi pracovným časom a časom odpočinku, teda časom, ktorý sa na účely výpočtu priemerného pracovného času v zmysle článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES započítava do odpracovaných hodín a čas, ktorý sa do odpracovaných hodín nezapočítava. Zákon č. 315/2001 Z. z. síce v § 97 ods. 1 posudzuje určitý čas odpočinku ako služobný čas, avšak takýto čas nie je služobným časom. Žalovaný poukázal aj na článok 16 písm. b) smernice 2003/88/ES, ktorý rozširuje právnu ochranu pracovníkov o tzv. „neutrálne dni“, na ktoré nemožno v rámci referenčného obdobia prihliadať. Článok 6 smernice 2003/88/ES zároveň pojednáva o „priemernom“ čase, teda nemožno hovoriť o doslovnom výklade, že každých 7 po sebe nasledujúcich dní musí byť striktne dodržaná horná hranica 48 hodín. Smernica pojednáva o priemere za určité obdobie a v čl. 16 písm. b) pojednáva o referenčnom období nepresahujúcom štyri mesiace. Smernica zároveň v ods. 15 preambuly prezumuje potrebu zabezpečiť pružnosť pri uplatňovaní určitých ustanovení tejto smernice a súčasne zabezpečiť dodržiavanie zásad ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov. Vo vzťahu k čl.6 písm. b) smernice, pracovný čas je nevyhnutné skúmať v 6 mesačných referenčných obdobiach. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore expressis verbis uvádza: „Služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.“ Žalovaný preto rozvrhuje služobný čas žalobcu na šesť mesiacov. Zákon jednoznačne rozlišuje pojmy „Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas“ - § 86 ods. 1, a „Rozvrh služobných zmien“ - § 86 ods. 4. Ide pri tom o dva rozdielne pojmy. Žalovaný sa nestotožnil ani s vyjadrením, že už len samotné rozvrhovanie pracovného času je dôvodom k prekročeniu pracovného času.

14. Žalovaný tiež uviedol, že ho nemožno považovať za pasívne vecne legitimovaný subjekt, a to vzhľadom na simulovaný úkon žaloby o náhradu mzdových nárokov, ktorý sa žalobca snaží zastrieť žalobou o náhradu nemajetkovej ujmy. Z uvedeného dôvodu trpí žalovaný nedostatkom pasívnej vecnej legitimácie, nakoľko mzdových nárokov je možné domáhať sa len od žalobcovho služobného úradu, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, a nie žalovaná Slovenská republika v zast. MV SR.

15. K výške nemajetkovej ujmy, žalovaný poukázal na svoje tvrdenia ohľadne určenia prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka, ktorá je na zvážení súdu, avšak výšku náhrady škody, resp. nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje, žalovaný považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa názoru žalovaného jednoznačne podstatne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti, pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy. Žalobca vo svojich podaniach neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané.

16. Žalovaný zároveň namietol aj rozhodnutie o trovách konania. Na záver navrhol rozsudok okresného súdu zmeniť, žalobu zamietnuť a žalovanému priznať náhradu trov konania.

Vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného

17. Žalobca vo svojom vyjadrení zo dňa 08. 04. 2025 uviedol, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považuje v celom rozsahu za zákonný, vecne správny a spravodlivý. Odvolanie žalovaného považuje v celom rozsahu za nedôvodné a neopodstatnené.

18. Žalobca sa nestotožnil s námietkou žalovaného, že sa jedná o mzdový nárok. Tak isto nesúhlasil s názorom žalovaného, že vnútroštátny súd, resp. ani žiadny súd EÚ, nemá právo posudzovať súladnosť slovenských predpisov s právom EÚ, v tomto prípade Smernicou 2003/88/ES . Súdny dvor by nikdy tak nemohol vydať judikát vo veci Simmenthal, ako ani všetky ďalšie neskorších rozhodnutia, ktoré sa týkajú objektívnej zodpovednosti členského štátu za vzniknutú škodu, ktorá sa vzťahuje na: 1) porušenie práva únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc (rozhodnutia vo veciach C6/90 a 9/90 Fanovich, C-178, 179 a 188 až 190/94 Dillenkofer), 2) aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu únijnému právu (rozhodnutia vo veciach C-115/08 ČEZ,

C-106/77 Simmenthal II.), 3) vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s úniovým právom (rozhodnutia vo veciach C-2/06 Kempter, C-453/00 Kühne a Heitz), 4) na prijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s úniovým pravom (rozhodnutie vo veci C-46 a 48/93 Brasserie du Pécheur a Factortame). Je potrebné zdôrazniť, že spor o náhradu škody spôsobenú jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice do vnútroštátneho právneho poriadku je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory. Žalobca opätovne uviedol, že pre tento spor je podstatný rozsudok Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß proti Stadthalle, ktorý riešil skutkovo a právne takmer totožnú vec. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného v odvolaní, že samotná nesprávna transpozícia Smernice nie je spôsobilá privodiť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy fyzickej osoby, pričom žalovaný svoje rozhodnutia opiera len o čisto účelovo vypichnuté rozsudky súdov prvej inštancie, ktoré nie sú právoplatné. Žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 6.193,19 EUR, ktorú vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej povinnosti za jednotlivý mesiac, celkovo v súčte za obdobie od júla 2021 do konca júna 2024 a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 zákona o ZoHaZZ a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a) zákona ZoHaZZ. Transpozíciu smerníc možno považovať za súladnú s právom Únie len vtedy, ak sa ňou reálne dosahuje výsledok, ktorý Smernica sleduje.

19. K námietke pasívnej vecnej legitimácie žalobca uviedol, že žalovaný neuvádza žiadne nové skutkovo či právne relevantné argumenty, ktoré by potvrdzovali jeho tvrdenia ohľadom nedostatku pasívnej vecnej legitimácie. V súlade s judikatúrou súdneho dvora môže náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát, to znamená, že právo únie nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Žalovaný je tak v spore pasívne vecne legitimovaný - Slovenska republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c) zák. č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy).

20. K námietke pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, žalobca nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru sa Smernica nevzťahuje z dôvodu, že služba hasičov je subsumovaná pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia a pracovníkov pri práci. Podľa názoru žalobcu, čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS označuje činnosti, pri ktorých príslušníci zboru zasahujú proti ľudskému či prírodnému nebezpečenstvu, nie však tie oblasti výkonu ich služby, kde štát môže ovplyvniť ochranu zdravia a životov a bezpečnosť ich práce. Aj samotná Smernica č. 2003/88/ES v niektorých svojich ustanoveniach s takýmito zbormi počíta, napr. v čl. 17 ods. 3. Slovenská republika pritom pri tvorbe právneho predpisu zák. č. 315/2001 Z. z. výslovne implementovala predmetnú Smernicu do tohto právneho predpisu, čo vyplýva z prílohy č. 4 bod 6 tohto zákona. Z uvedeného vyplýva, že v rámci tvorby tohto právneho predpisu bol štát povinný zabezpečiť aj stanovenie predpísaného limitu 48 hodín maximálneho týždenného pracovného času, ako je stanovený v čl. 6 písm. b) uvedenej Smernice, pre každé obdobie siedmych dní v rámci pracovného referenčného obdobia. V tejto súvislosti žalobca poukázal na uznesenie súdneho dvora C-52/04 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, ako aj C-429/09, z ktorého starého vyplýva, že hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, ktorý odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES sa môže dovolávať práva únie na vyvodenie zodpovednosti orgánu dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody. Argumentáciu žalovaného preto považuje žalobca za absurdnú a zavádzajúcu.

21. Žalobca sa tiež vyjadril k námietke žalovaného k nároku na náhradu škody. Uviedol, že na strane žalobcu boli preukázané všetky predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva únie. Žalobca tiež preukázal, že si uplatnil nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného k vzniku škody v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia. Žalobca preukázal, že v čase pohotovosti, ktorá mu nie je zarátavaná do fondu pracovného času, musel tráviť čas v práci, kedy prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, deťom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. V tejto súvislosti poukázal najmä na rozhodnutie Günter Fuß C- 429/09 zo dňa 25.11.2010. Žalobca sa vo vyjadrení ďalej zaoberal aj námietkami žalovaného k spôsobu výpočtu náhrady nemajetkovej ujmy. Výpočet žalobca detailne špecifikoval a odôvodnil už v rámci svojej

žaloby. Žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za ten-ktorý mesiac, pričom nešlo o uplatnenie mzdového nároku. Navyše, súd určuje výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy voľnou úvahou s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu osobnostného práva došlo. V tejto súvislosti poukázal na to, že služobná pohotovosť je síce považovaná za výkon štátnej služby, avšak nie je započítavaná do služobného (pracovného) času, čo je zásadný a diametrálny rozdiel. Podľa názoru žalobcu, závery okresného súdu o prekročení týždenného pracovného času s poukazom na skutočnosti tvrdené žalobcom boli správne. Maximálny týždenný pracovný čas hasičov je sústavne prekračovaný a práva vyplývajúce z čl. 6 písm. b) Smernice sú tak pravidelne porušované. Zákon č. 315/2001 Z. z. nestanovil maximálny priemerný týždenný pracovný čas ani referenčné obdobie, za ktoré sa má priemer vypočítavať. Z dôvodu absencie právnej úpravy, ktorá by presne stanovila spôsob výpočtu nemajetkovej ujmy, použil žalobca na výpočet svojho nároku v žalobe uvádzaný spôsob, ktorý bol v početných rozhodnutiach súdov SR akceptovaný. Už len samotným rozdelením žalobcovho služobného času (teda celkového času, ktorý strávi v práci) na časť, ktorú štát považuje za služobný čas (výkon služby) a na časť, ktorú síce žalobca reálne trávi v práci, avšak ktorý už štát za pracovný čas nepovažuje (služobná pohotovosť), dochádza k sústavnému porušovaniu článku 2 ods. 1 Smernice, ktorý kogentne upravuje, čo sa považuje za pracovný čas. Žalovanému opakovane uniká cieľ prijatia danej Smernice - zlepšiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov, čo má byť dosiahnuté poskytnutím primeranej doby na odpočinok a obmedzením nočnej práce.

22. Pokiaľ žalovaný vo svojom odvolaní zároveň uvádza, že nárok na náhradu trov žalobcu bol nesprávne uplatnený, nešpecifikuje však, v čom malo spočívať nesprávne uplatnenie nároku žalobcu na náhradu trov konania, aj túto obranu žalovaného považuje žalobca za účelovú. Na základe uvedených skutočností žalobca navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Replika žalovaného
23. Žalovaný vo svojom vyjadrení – odvolacej replike (v reakcii na vyjadrenie žalobcu), zotrval na odvolaní. Podľa jeho názoru je nevyhnutné, aby konajúce súdy v obdobných otázkach vychádzali z podmienok náhrady škody spôsobenej porušením únijného práva, ktoré stanovuje priamo Súdny dvor Európskej únie (ďalej ako „SD EÚ“): 1/ cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcovi práva a porušenie je dostatočne závažné, 2/ existencia škody (nemajetkovej ujmy), 3/ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou. Pre úspešnosť podanej žaloby je nevyhnutné preukázať porušenie článku, ktorý priznáva žalobca určité právo – teda článok 6 písm. b/ smernice. Žalovaný poukázal, že základné sporné tvrdenia strán vychádzajú z: 1/ rozporu rozdielu medzi pojmami „pracovný čas“ a „čas odpočinku“, 2/ rozporu obdobia, v rámci ktorého sa pracovný čas žalobcu skúma. Slovenská republika transpozíciu Smernice 2003/88/ES urobila prostredníctvom zákona č. 561/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 580/2003 Z. z. (ďalej ako „zákon č. 561/2005 Z. z.“). § 97 zákona č. 315/2001 Z. z., na ktorý opakovane poukazuje žalobca nebol, nie je a ani nikdy nebude transpozičným článkom k údajnému rozšíreniu pojmu „pracovný čas“ v Slovenskej republike. Ak vnútroštátny súd prihliadne na právne posúdenie pojmu „pracovný čas“, tak vzhľadom na námietky žalovaného nemôže v tomto rozsahu posudzovať iba otázku služobnej pohotovosti, avšak musí rovnako prihliadnuť aj čo do otázky dní voľna, ktoré sú príslušníkov HaZZ priznávané v značne vyššom rozsahu než to prezumuje smernica 2003/88/ES.

24. K referenčnému obdobiu žalovaný poukázal na Výkladové oznámenie Komisie k Smernici 2003/88/ES (2023/C 109/01). Pojem „referenčné obdobie“ reflektuje určitý časový úsek (obdobie), v rámci ktorého sa počíta priemer pracovného času. To znamená, že smernica 2003/88/ES prezumuje rozvrhnutie pracovného času v určitom období, ktoré sa stalo v minulosti. Ak by § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. neprezumoval plánovanie služieb do určitého obdobia (6 mesiacov) do budúcnosti, tak by nebolo logicky možné aplikovať referenčné obdobie, keďže by zákon č. 315/2001 Z. z. nemohol prezumovať existenciu akéhokoľvek obdobia na účely plánovania služieb.

25. Ohľadne dôkazného bremena, žalovaný bol názoru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno čo do otázky preukázania porušenia ustanovenia práva únie, ktoré priznáva jednotlivcovi právo. Zároveň žalobca počas konania a ani pri svojom výsluchu neuviedol žiadne konkrétne následky, ktoré by mal

ním tvrdení zásah na jeho osobnostnú sféru (existencia škody). Žalovaný má teda za to, že konajúci súd sa musí pridržiavať podmienok ustanovených procesným predpisom – CSP a teda má vychádzať zo stavu, ktorý bol zistený v čase vyhlásenia rozsudku. Žalobca nenaplnil ani podmienku tvrdenia, nakoľko nesprávne tvrdil, že by stratil stovky hodín svojho voľného času a teda logicky neuniesol ani bremeno dôkazu. Konajúci súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu. V tomto smere uvedené je nevyhnutné aplikovať čo do otázky úspešnosti. Ak teda žalobca nepreukázal zásah do jeho práv, tak nie je dôvodné, aby mu bola priznaná akákoľvek kompenzácia, pričom súd prvej inštancie nemôže v otázke sporu o náhradu nemajetkovej ujmy vychádzať z iných, síce obdobných, ale skutkovo rozdielnych konaní (keďže rozvrh služieb žiadneho príslušníka HaZZ nie je totožný s iným vzhľadom na voľné dni či práceneschopnosti a iné mimoriadne situácie).

26. Žalovaný sa vo svojom vyjadrení zaoberal a vývojom rozhodovacej praxe odvolacích súdnych autorít. V tejto súvislosti uviedol, že predmetné rozhodnutia neslúžia ako prostriedok ultima ratio na jediné správne riešenie v predmetných sporoch, ale aj v zmysle uvádzaných rozhodnutí je potrebné skúmať všetky okolnosti prípadu, nakoľko inštitút nemajetkovej ujmy je prísne individuálny a závislý na jednotlivých okolnostiach. Žalovaný bol názoru, že žalobca sa snaží obohatiť na úkor iných príslušníkov HaZZ, pretože prezentuje názor, že ak bola inému príslušníkovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy, tak tento nárok (ujma) je aj u neho.

Vyjadrenie žalobcu k replike žalovaného
27. Žalobca vo svojom vyjadrení zo dňa 05.05.2025 považoval tvrdenia žalovaného o nutnosti prihliadať na rozdiel medzi pojmami pracovný čas a čas odpočinku v súvislosti s § 97 zák. č. 315/2001 Z. z. za irelevantné a nesprávne. Poukázal pritom na zmysel čl. 16 Smernice, ako aj výkladové oznámenie komisie o Smernici Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (korigendum k oznámeniu komisie). Z uvedených vyplýva, že závery okresného súdu o prekročení týždenného pracovného času s poukazom na skutočnosti tvrdené žalobcom boli správne. Žalobca taktiež neprisvedčil tvrdeniu žalovaného, že predkladaná tabuľka zhody preukazovala správnosť transpozície Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. čo sa týka rozhodnutí súdov nižšej inštancie, tieto sa nepovažujú za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Keďže žalovaný svoje tvrdenia o poukazovaní uvádzané vo svojom ostatnom vyjadrení ohľadom tabuľky zhody a referenčných období neuplatnil nielenže v konaní pred okresným súdom, ale ani vo svojom odvolaní, hoci tak mal možnosť učiniť, nie je možné na ne v rámci odvolacieho konania prihliadnuť. Čo sa týka referenčného obdobia, žalobca sa v tomto smere pridŕžal svojich predchádzajúcich vyjadrení, najmä ohľadne úpravy 48-hodinového týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice. Závery okresného súdu o prekročení týždenného pracovného času s poukazom na uvedené tvrdené skutočnosti považuje za správne. Žalobca sa tiež vyjadril k namietanému dôkaznému bremenu a vývoju rozhodovacej praxe uvádzaných žalovaným. Nepovažoval za pravdivé tvrdenie žalovaného, že žiadny iný súd naprieč celou SR sa s výpočtom nemajetkovej ujmy žalobcu nestotožňuje. Zároveň poukázal na rozsudok Súdneho dvora č. 243/09, podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe dostatočným dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody porušením čl. 6 písm. b) Smernice, a to bez toho, aby k tomuto musel pristúpiť aj akýkoľvek iný následok na právach žalobcu podľa vnútroštátneho práva. Nerešpektovaním čl. 2 ods. 1 a čl. 6 písm. b) Smernice pri rozvrhovaní pracovného času došlo k zásahu do práv u žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života, ako aj do práva na ochranu zdravia, za ktorý zásah mu podľa jeho názoru patrí nárok na primerané odškodnenie. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % .

28. Ďalšie písomné podania stranami konania predložené neboli.

Právne posúdenie odvolacím súdom

29. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP), viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1, 2 CSP), prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a rozsudok okresného súdu v odvolaním napadnutej časti potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

30. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením

napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

31. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodním napadnutého rozhodnutia, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, s doplnením ďalších dôvodov na zdôraznenie jeho správnosti, v nadväznosti na odvolacie námietky žalovaného. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. V tomto zmysle rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Týka sa to aj námietok žalovaného, na ktoré opakovane v odvolaní poukazuje.

32. Žalovaný v odvolaní namietal, že právo konštatovať, že obsah smernice 2003/88/ES bol do zákona č. 315/2001 Z. z. prevzatý nesprávne, nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, resp. do kompetencie iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie. Odvolací súd sa s týmto tvrdením žalovaného nestotožňuje. Podľa § 3 ods. 1 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi tzv. súkromnoprávne spory. Skutočnosť, že žalovaným v takomto spore je štát, je bez právneho významu. Pokiaľ je účastníkom občianskoprávnych vzťahov štát, je podľa § 21 Občianskeho zákonníka právnickou osobou. Z judikatúry Súdneho dvora jednoznačne vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednávanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva Únie pri preberaní smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, to znamená skúmať, či zákon č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Každý vnútroštátny súd členského štátu EU je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby požiadal alebo vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniovým právom (C-231-233/06,C-128-131/07). Každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť únioveho práva pred vnútroštátnym právom a nemôže sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniovú normu pred vnútroštátnou normou. Súd prvej inštancie tak mal kompetenciu a právomoc posudzovať súlad zákona č. 315/2001 Z. z. so smernicou 2003/88/ES. V tejto súvislosti odvolací súd upriamuje pozornosť na odôvodnenie rozsudku súdom prvej inštancie ohľadne doktríny priamej účinnosti smerníc ktorá je produktom Súdneho dvoru EÚ - vznikla z viacerých rozhodnutí Súdneho dvoru EÚ(napr. Rozhodnutia Súdneho dvoru vo veci Van Duyn; vo veci C 152/84 Marshall v. Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority; vo veci C 8/81 Becker; vo veci C 148/78, Pubblico Ministero v. Tullio Ratti) a bola vytvorená s cieľom vyriešiť situáciu, keď členský štát neimplementoval smernicu v určenej lehote resp. určeným spôsobom.

33. K námietke pasívnej legitimácie štátu, že je potrebné rozlišovať medzi žalovaným (Slovenská republika) a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, ako dvomi samostatnými subjektmi, ktorých postavenie nemožno zamieňať, resp. aj Hasičským a záchranným zborom (zamestnávateľ žalobcu, služobný úrad), odvolací súd uvádza, že v zmysle judikatúry SD EÚ, najmä rozsudkov Francovich (C-6/90), Brasserie du Pecheur (C-46/93), Dillenkofer (C-178/94) a Köbler (C-224/01 je za nesprávnu alebo neúplnú transpozíciu smernice zodpovedný členský štát ako celok, bez ohľadu na to, ktorým subjektom bola vnútroštátna norma implementovaná. Transpozičná povinnosť je adresovaná Slovenskej republike ako členskému štátu, a teda aj prípadná zodpovednosť za škodu vzniknutú porušením práva Únie leží výlučne na nej. Táto námietka žalovaného týkajúca sa nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie v spore nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodná. To, že žalovaný sa priamo nepodieľal na aplikácii smernice 2003/88/ES, respektíve zákona vo vzťahu k žalobcovi, je potrebné považovať z hľadiska prejednávaného sporu bez právneho významu. V zmysle článku 29 smernice je zrejmé, že táto je adresovaná členským štátom, pričom práve žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát smernice je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. Ak si štát túto povinnosť nesplní, je tak v takomto spore žalovaný a zodpovedný za nesprávnu aplikáciu smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii došlo v dôsledku jej

nesprávneho prebratia do právneho poriadku Slovenskej republiky. Nakoľko smernica je určená štátu, ktorý zodpovedá za jej správnu transpozíciu, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice do právneho poriadku, je pasívne legitimovaný žalovaný. Za Slovenskú republiku, ktorá je vecne pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody pre nesprávnu transpozíciu smernice Európskej únie, koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre hasičský a záchranný zbor zmysle § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, a ktoré bolo garantom právnej úpravy podľa zákona.

34. Pri posudzovaní pôsobnosti smernice 2003/88/ES súd prvej inštancie správne pri rozhodovaní vychádzal z príslušnej judikatúry Súdneho dvora, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva únie, ktorý Súdny dvor podal (viď rozsudok C-261/2021 zo dňa 07. 07. 2022). Žalovaný sa bráni v rovine všeobecnej polemiky so závermi súdu prvej inštancie, bez dopadu na záväznosť rozhodnutí Súdneho dvora, od ktorých niet dôvodu sa odchýliť, vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu. Súdny dvor rozhodol, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor rozhodol, že smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám; na účely smernice 2003/88/ES pojem pracovníka nemôže byť vykladaný rôzne podľa právnych predpisov toho ktorého štátu, ktorý je členským štátom Európskej únie, ale má autonómny význam vlastný právu únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať žiaden dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva únie. Znamená to teda, že skutočnosť, či niekto je podľa vnútroštátneho práva dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k posudzovaniu charakteristiky pracovníka relevantná, a na takéhoto pracovníka sa vzťahujú ustanovenia smernice 2003/88/ES (rozsudky C-397/01 až C-403/01, C-429/09, C-518/15). Vzhľadom už na vyššie uvedené je preto nedôvodná odvolacia námietka žalovaného, že smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na žalobcu ako hasiča a bez právneho významu je skutočnosť, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom, resp. služobnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudok C-429/09 vo veci Fus body 33. až 35.). Členské štáty teda nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku, alebo určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 bod 99., C-429/09 body 35. a 52.). Súdny dvor judikoval, a to opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 bod 95.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (rozsudok C-437/08 bod 27.). Súdny dvor osobitne v prípade hasičov potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (rozsudok C-429/09, C-52/04). Z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t. j. v mieste výkonu práce, celý čas služobnej pohotovosti je potom potrebné započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada v zmysle § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. nemá vplyv na porušenie článku 6 písm. b/ smernice č. 2003/88/ES. Odvolací súd poukazuje na to, že aj z aktuálnej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim

vlastným záujmom predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (rozsudky vo veci C-214/20, C-580/19, C-344/19).

35. Vo vzťahu k nároku na náhradu škody, odvolací súd uvádza, že hoci v článku 17 smernice č. 2003/88/ES bola daná možnosť členským štátom odchýliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení smernice podľa článku 17 ods. 3 písm. b/ smernice, v ktorej je uvedené, že v súlade odstavcom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od článku 2 alebo 6 smernica nepripúšťa. Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v prílohe č. 4, bod 6 preberá smernicu Rady 2003/88/ES, a preto okresný súd dospel k správnemu záveru, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti smernice 2003/88/ES.

36. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobca nijakým spôsobom bližšie nekonkretizoval ujmu, ktorá mu mala v priamej a bezprostrednej súvislosti vzniknúť nesprávnym prebratím Smernice, odvolací súd uvádza, že zo žaloby ako aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je nepochybne zrejmé, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného k vzniku škody(nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy SR) z dôvodu, že účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice č. 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania, alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože reálne musel odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice č. 2003/88/ES a musel tráviť čas v práci, prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám, resp. iných aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Je tiež zrejmé, že výšku nároku žalobca odvodil od počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a neboli mu započítané do služobného času. Žalobca si žalobou neuplatnil nemajetkovú ujmu podľa počtu odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne, pričom za primeranú náhradu označil žalobca finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore pri nariadenej služobnej povinnosti podľa § 122 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona.

37. Okresný súd dospel k správnemu záveru ohľadom splnenia predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva únie, pričom predmetné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva únie vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora. Podľa judikatúry Súdneho dvora štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva únie, ak porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám, alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva únie je dostatočne závažné a medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Odvolací súd je v súlade s názorom súdu prvej inštancie toho názoru, že v súdenej veci boli predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva únie splnené. Odvolací súd uvádza, že článok 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, a to listinnými dokladmi, ktoré boli vypracované zamestnávateľom žalobcu, že za sporné obdobie, ktoré je predmetom sporu, a to od 01. 07. 2021 do 30. 06. 2024 vrátane, dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín, na čo poukázal súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia, pričom zároveň rozsudok súdu prvej inštancie obsahuje aj prehľadné tabuľky, z ktorých vyplýva počet hodín odpracovanej pracovnej pohotovosti. Zároveň je splnená aj podmienka porušenia práva únie dostatočne závažným spôsobom, keďže porušenie článku 6 písm. b/ smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora (rozsudok C-429/09). Splnená je aj podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k

vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia v zmysle článku 40 Ústavy SR a tiež v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život v zmysle článku 19 ods. 2 Ústavy SR, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, a to na úkor svojich blízkych ako aj seba, pričom musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením žalobcu.

38. Odvolací súd uvádza, že na postavenie žalobcu ako hasiča sa vzťahuje judikatúra Súdneho dvora (rozsudky C-429/09 a C-445/06), z ktorej judikatúry vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať, výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva únie museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo únie, a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Pracovníka je potrebné považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať, vzhľadom na toto slabšie postavenie, môže byť takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. Vo veci ako je vec tohto súdneho sporu, ktorá sa týka porušenia ustanovenia práva únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požiadali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržovania; vyžadovanie takejto podmienky by potom znamenalo spochybňovanie práva na náhradu škody, ktorý má základ v právnom poriadku únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Článok 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, a preto nemožno považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že boli porušené jeho práva, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi boli splnené.

39. Žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v sume 6.193,19 EUR, ktorú vyčíslil ako súčet odpracovaných hodín služobnej povinnosti za obdobie od 01. 07. 2021 do 30. 06. 2024, vrátane a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2001 Z. z., pričom v konaní pred súdom prvej inštancie výpoveďou v spojení s listinnými dôkazmi, ktoré má žalobca k dispozícii od svojho zamestnávateľa, preukázal, tak ako to vyhodnotil súd prvej inštancie, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Domáhal sa náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil, a ktoré mu neboli započítané do služobného času (čo je rozpor s čl. 2 ods. 1 smernice), nedomáhal sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne.

40. Podľa názoru odvolacieho súdu v prejednávanom spore nejde o mzdový nárok, pričom ani samotný žalobca netvrdil, že mu nebola vyplatená mzda. Zo samotného spôsobu výpočtu nemajetkovej ujmy zo strany žalobcu nemožno automaticky dôvodiť, že predmetom sporu je mzdový nárok. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva únie boli jednoznačne v danom spore splnené, pričom tieto predpoklady vyplývajú z judikatúry SD EÚ, podľa ktorej štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva únie, ak: 1. porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát, 2. porušenie práva únie dostatočne závažné a 3. medzi porušením práva únie a členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Článok 6 písm. b) Smernice priznáva pracovníkom právo na primeraný

týždenný pracovný čas vrátane nadčasov rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie Smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom právo, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ako aj správne konštatoval súd prvej inštancie, ustanovenie článku 6 písm. b) Smernice nebolo do nášho právneho poriadku transponované správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore článkom 2 ods. 1 Smernice žalobcovi nezapočítaval čas služobnej pohotovosti, pričom v konaní bolo jednoznačne preukázané listinnými dôkazmi, ktoré vyhotovil zamestnávateľ žalobcu, že za žalované obdobie dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín. Porušenie článku 6 písm. b) Smernice vo vzťahu k žalobcovi je potrebné považovať za dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy únie, ktorá, pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času, neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou SD EÚ.

41. Žalobca konkrétne identifikoval obdobia a počty hodín, počas ktorých došlo k prekročeniu priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času v dôsledku započítavania služobných pohotovostí. Výpočet predložil formou tabuliek, ktorých obsah súd prvej inštancie zahrnul do svojho rozhodnutia. Následne opísal, akým spôsobom mu opakovane dochádzalo k zásahom do jeho práva na zdravie a práva na súkromný a rodinný život, keďže nemohol plnohodnotne využívať svoj voľný čas na oddych a rodinné aktivity. Súd prvej inštancie považoval dané argumenty žalobcu za relevantné a odvolací súd sa v kontexte daného sporu s jeho závermi stotožňuje.

42. Účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času podľa Smernice 2003/88/ES je zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Pokiaľ súčasne došlo k zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle Smernice 2003/88/ES a na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením, došlo k zásahu do práv osobnostných práv žalobcu. Pokiaľ ide rozsah náhrady škody spôsobenej porušením práva Únie jednotlivcovi táto má byť primeraná, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu úniových práv. Vo svojom rozsudku vo veci C-46/93, Brasserie du Pécheur, (bod 82) ESD zdôraznil, že vnútroštátny súd sa v konaní o náhradu škody musí osobitne ubezpečiť, že zvolený spôsob náhrady škody je v súlade so zásadou rovnocennosti (ekvivalencie), ktorú treba posúdiť s prihliadnutím na náhrady škody poskytované vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažností alebo podobných žalôb opierajúcich sa o vnútroštátne právo (bod 95 citovaného rozsudku ESD). Každý člensky štát vo vzťahu k nárokom na náhradu škody, ktoré majú základ v práve Únie napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nesmú byť menej výhodné ako podmienky tykajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada rovnocennosti) a nemôžu byť upravené tak aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady pred vnútroštátnymi súdmi (zásada efektivity) (Rozsudok ESD C-524/04,Test Claimant, bod 123).

43. Odvolací súd uvádza, že smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi (občanovi členského štátu EÚ) porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv jednotlivca. Vnútroštátne právo členských štátov musí určiť, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektívnosti bolo stanovené, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Právny poriadok SR tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie. Ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka). Žalovaného odvolacia námietka, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu nie je dôvodná.

44. Súd prvej inštancie so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, a to právo na ochranu zdravia a právo na súkromie a okolnosti porušovania práva žalobcu

správne dospel k záveru, že v súdenej veci sú splnené podmienky na aplikáciu § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, t. j. na priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, keď žalovaný ako členský štát EÚ neprijal opatrenia nevyhnutné za zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES a zároveň za situácie, že do pracovného času nie sú zarátané nadčasy služobnej pohotovosti je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, ktorým je štát namieste. Rovnako berúc do úvahy už vyššie uvedené neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod. Z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osobe v spoločnosti je len príkladmo uvedené, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom právna úprava v ust. § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie; týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia; peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (t. j. žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Berúc do úvahy judikatúru ESD možno nárok na náhradu takto vzniknutej škody podľa úniového práva posúdiť ako nemajetkovú ujmu v zmysle slovenského práva k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Zákonnú možnosť jej úhrady v peniazoch umožňuje § 13 ods. 2 OZ pretože ju nepodmieňuje výlučne situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti („najmä“).Ustanovenia § 13 ods. 2 OZ totiž uvádza prípady kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovú ujmy v peniazoch len demonštratívne. Nemožno preto túto možnosť spájať iba so zásahmi proti dôstojnosti fyzickej osoby a jej vážnosti v spoločnosti (rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo 2304/99).

45. Odvolací súd je názoru, že žalobcovi ako fyzickej osobe vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Práva žalobcu vyplývajúce zo Smernice 2003/88/ES neboli štátom dodržiavané, pričom zároveň bolo pomerne dlhé obdobie porušované právo žalobcu na odpočinok, a to aj napriek tej skutočnosti, že žalobca v spoločnosti plní zodpovedné úlohy, a preto bolo dôležité, aby mal možnosť si po práci náležite odpočinúť. Z týchto dôvodov preto odvolací súd považuje nárok žalobcu za dôvodný a prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú, pričom k porušeniu práv žalobcu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Keďže nemajetkovú ujmu nie je možné nahradiť inak z dôvodu uplynutia času, berúc do úvahy špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie tohto zásahu, nie je primerané porovnávanie s inými obdobnými prípadmi zásahov, ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny alebo obetiam trestných činov.

46. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkového stavu, ktorý zistil súd prvej inštancie, a odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, po vyhodnotení odvolania žalovaného ako nedôvodného, rozsudok súdu prvej inštancie postupom v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil vo veci samej, a to aj v závislom výroku o trovách konania. V odvolacom konaní neboli zistené nesprávne skutkové zistenia z vykonaných dôkazov, ktoré boli vykonané pred súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie posúdil vec právne správne. Rozsudok súdu prvej inštancie je dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený a spĺňa všetky náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Súd sa správne a náležite vysporiadal so všetkými podstatnými otázkami ohľadom základu uplatneného nároku, ako aj jeho výšky.

47. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj v časti trov konania pri právnej aplikácii ust. § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobca bol v konaní plne úspešný, súd prvej inštancie správne rozhodol o nároku žalobcu na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, pričom výška týchto trov bude určená osobitným uznesením súdu prvej inštancie postupom v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

48. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP (ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie) v nadväznosti na § 255 ods. 1 CSP (súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci) a žalobcovi ako úspešnej strane v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

49. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).
Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,
a) ktorému súdu je určené,
b) kto ho robí,
c) ktorej veci sa týka,
d) čo sa ním sleduje a
e) podpis.
(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie vád neodstráni vady, následkom neodstránenia vád dovolania je odmietnutie dovolania.